

Elaborarea de profile, în special pe baza apartenenței etnice și rasiale, în cadrul luptei împotriva terorismului, ordinii publice, imigrației, controalelor vamale și la frontieră

Recomandarea Parlamentului European din 24 aprilie 2009 adresată Consiliului privind problema elaborării de profile, în special pe baza apartenenței etnice și rasiale, în cadrul luptei împotriva terorismului, ordinii publice, imigrației, controalelor vamale și la frontieră (2008/2020(INI))

Parlamentul European,

- având în vedere propunerea de recomandare adresată Consiliului de către Sarah Ludford, în numele Grupului ALDE, referitoare la problema elaborării profilelor, în special pe bază de apartenență etnică și rasă, în cadrul luptei împotriva terorismului, ordinii publice, imigrației, controalelor vamale și la frontieră (B6-0483/2007),
- având în vedere instrumentele internaționale, europene și naționale în materia drepturilor omului, în special Pactul internațional privind drepturile civile și politice (PIDCP), Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO), Tratatul privind Uniunea Europeană, Tratatul de instituire a Comunității Europene (TCE), Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (Carta) și constituțiile naționale ale statelor membre, precum și drepturile și garanțiile pe care le conferă persoanelor în materie de viață privată, protecție a datelor, nediscriminare și libertate de mișcare,
- având în vedere măsurile privind protecția datelor adoptate de Consiliul Europei: articolul 8 din CEDO, Convenția Consiliului Europei nr. 108 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea automată a datelor personale, recomandările Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei adresate statelor membre R(87)15, care reglementează utilizarea datelor personale în sectorul polițienesc¹, R(97)18, referitoare la protecția datelor personale colectate și prelucrate în scop statistic² și R(2001) 10 privind Codul deontologic european al poliției³,
- având în vedere prevederile UE în materie de protecție a datelor: articolele 7 și 8 din Cartă, Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date⁴ și Decizia-cadru 2008/977/JAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008 privind protecția datelor cu caracter personal prelucrate în cadrul cooperării polițienești și judiciare în materie penală⁵,

¹ Adoptate de Comitetul de Miniștri la 17 septembrie 1987, în cadrul celei de a 410-a reuniuni a miniștrilor adjuncți.

² Adoptate de Comitetul de Miniștri la 30 septembrie 1997, în cadrul celei de a 602-a reuniuni a miniștrilor adjuncți.

³ Adoptate de Comitetul de Miniștri la 19 septembrie 2001, în cadrul celei de a 765-a reuniuni a miniștrilor adjuncți.

⁴ JO L 281, 23.11.1995, p. 31.

⁵ JO L 350, 30.12.2008, p. 60.

- având în vedere măsurile de combatere a discriminării rasiale: Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială (CIERD), articolul 14 și protocolul 12 la CEDO, articolul 13 din TCE și Directiva nr. 2000/43/CE a Consiliului din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică¹,
- având în vedere instrumentele UE în materie de securitate și de combatere a terorismului, inclusiv cooperarea polițienească și judiciară și schimbul de date și informații secrete, precum Decizia 2005/671/JAI a Consiliului din 20 septembrie 2005 privind schimbul de informații și cooperarea referitoare la infracțiunile de terorism², Decizia-cadru 2006/960/JAI a Consiliului din 18 decembrie 2006 privind simplificarea schimbului de informații și date operative între autoritățile de aplicare a legii din statele membre ale Uniunii Europene³, Decizia 2008/615/JAI a Consiliului din 23 iunie 2008 privind intensificarea cooperării transfrontaliere, în special în combaterea terorismului și criminalității transfrontaliere⁴ și Decizia 2008/616/JAI din 23 iunie 2008 de aplicare a acesteia⁵,
- având în vedere bazele de date existente și cele planificate ale UE, precum Sistemul de informații Schengen, Eurodac și Sistemul de informații privind vizele, precum și măsurile de colectare a datelor biometrice, cum sunt cele pentru permisele de ședere și pașapoarte, și Comunicarea Comisiei din 30 noiembrie 2006 intitulată „Consolidarea managementului frontierelor maritime de sud ale UE”, referitoare la înființarea unei rețele de patrulare permanentă a coastelor pentru frontierele maritime externe (COM(2006)0733), precum și proiectele propuse de monitorizare, precum EUROSUR (Sistemul european de supraveghere a frontierelor),
- având în vedere propunerea de instituire a „e-frontierelor”, conform celor menționate în Comunicarea Comisiei din 13 februarie 2008 intitulată „Pregătirea următoarelor etape ale gestionării frontierelor Uniunii Europene”, în cuprinsul căreia este propus un sistem integrat de gestionare a frontierelor care prevede instituirea unor controale automate la frontieră, inclusiv a unui program de înregistrare a călătorilor și a unui sistem de intrare/ieșire (COM (2008)0069),
- având în vedere Acordul între Uniunea Europeană și Statele Unite ale Americii privind prelucrarea și transferul datelor din registrul cu numele pasagerilor (PNR), de către transportatorii aerieni, către Departamentul pentru Securitate Internă al Statelor Unite (DHS) (Acordul PNR 2007)⁶, precum și propunerea de Decizie-cadru a Consiliului privind utilizarea registrului cu numele pasagerilor (PNR) în scopul aplicării legii (COM (2007)0654), ca și avizele formulate referitor la respectiva propunere de Agenția Uniunii Europene pentru Drepturi Fundamentale (Agenția pentru Drepturi Fundamentale), Autoritatea Europeană pentru Protecția Datelor, Grupul de lucru „Articolul 29” și Grupul de lucru pentru poliție și justiție,
- având în vedere jurisprudența națională relevantă, cum este decizia Curții Constituționale

¹ JO L 180, 19.7.2000, p. 22.

² JO L 253, 29.9.2005, p. 22.

³ JO L 386, 29.12.2006, p. 89.

⁴ JO L 210, 6.8.2008, p. 1.

⁵ JO L 210, 6.8.2008, p. 12.

⁶ JO L 204, 4.8.2007, p. 18.

Germane privind *polizeiliche präventive Rasterfahndung*¹ și hotărârea pronunțată de Camera lorzilor a Regatului Unit cu privire la romii cehi², jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO), în special cauza *Timișev c. Rusia*³, *Nahova și alții c. Bulgaria*⁴, *D.H. și alții c. Republicii Cehe*⁵ și *S. și Marper c. Regatului Unit*⁶, precum și jurisprudența Curții de Justiție a Comunităților Europene, în special cauza *Huber c. Germania*⁷,

- având în vedere raportul Raportorului special al ONU, Martin Schenin⁸, privind promovarea și protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în lupta împotriva terorismului, documentul referitor la „Protejarea dreptului la viață privată în cadrul luptei împotriva terorismului” al Comisarului pentru drepturile omului al Consiliului Europei, Thomas Hammarberg⁹, Recomandările politice generale nr. 8 privind combaterea rasismului în cadrul luptei împotriva terorismului¹⁰ și nr. 11 privind combaterea rasismului și a discriminării rasiale în cadrul politicilor¹¹ Comisiei europene împotriva rasismului și intoleranței (ECRI) a Consiliului Europei și raportul referitor la „Elaborarea profilelor delictuale pe criterii etnice” al Rețelei experților independenți în domeniul drepturilor fundamentale din Uniunea Europeană¹²,
- având în vedere articolul 114 alineatul (3) și articolul 94 din Regulamentul său de procedură,
- având în vedere raportul Comisiei pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne și avizul Comisiei pentru afaceri externe (A6-0222/2009),

Elaborarea profilelor delictuale și extragerea datelor

- A. întrucât statele membre folosesc din ce în ce mai mult noile tehnologii, în programe și sisteme care presupun colectarea, utilizarea, stocarea sau schimbul de informații despre persoane, ca mijloc de combatere a terorismului sau ca răspuns pentru alte amenințări în contextul luptei împotriva infracționalității,
- B. întrucât este necesară adoptarea la nivel european a unei definiții clare a elaborării de profile, ținând seama de obiectivele urmărite; întrucât elaborarea de profile reprezintă o tehnică de investigare, devenită posibilă prin noile tehnologii, folosită de obicei în sectorul comercial, dar care este în prezent utilizată din ce în ce mai mult ca instrument de aplicare a legii, în special în detectarea și prevenirea infracționalității și, de asemenea, în contextul controalelor de frontieră,
- C. întrucât practica elaborării profilelor, care constă adesea din extragerea automată a datelor

¹ Decizia Curții Constituționale germane, BVerfG, 1 BvR 518/02 din 4.4.2006, paragraful nr. (1-184).

² Camera Lorzilor, 9.12.2004, contra Biroului Imigrare de la Aeroportul Praga și alții (pârâți) ex parte Centrul European pentru Drepturile Romilor și alții (apelanți) [2004], UKHL 55, alineatul 101.

³ *Timișev c. Rusia*, 13.12.2005. nr. 55762/00 și 55974/00, CEDO 2005-XII.

⁴ *Nahova și alții c. Bulgaria* [GC], 26.2.2004, nr. 43577/98 și 43579/98, CEDO 2005 - VII.

⁵ *D.H. și alții c. Republicii Cehe*, 13.11.2007, nr. 57325/00.

⁶ *S. și Marper c. Regatului Unit*, 4.12.2008, nr. 30562/04 și 30566/04.

⁷ Hotărârea din 16 decembrie 2008, Cauza C-524/06, nepublicată încă în Repertoriu.

⁸ Documentul ONU A/HRC/4/26, 29.1.2007.

⁹ Documentul CommDH/Issue (2008)3, Strasbourg, 17.11.2008.

¹⁰ CRI (2004) 26 adoptată la 17 martie 2004.

¹¹ CRI (2007) 39 adoptată la 29 iunie 2007.

¹² CFR-CDF, Avizul 4.2006, disponibil la http://ec.europa.eu/justice_home/cfr_cdf/doc/avis/2006_4_en.pdf.

din baze computerizate, merită să fie examinată și să facă obiectul dezbaterii politice, deoarece ea se depărtează, în mod controversat, de la regula generală conform căreia hotărârile având ca obiect aplicarea legii trebuie să se bazeze pe comportamentul individual al persoanei; întrucât elaborarea profilelor delictuale este o tehnică de investigație prin care se culeg informații referitoare la persoane din diferite surse, printre care apartenența etnică, rasa, naționalitatea și religia, pe baza cărora se încearcă identificarea și, eventual, luarea de măsuri prohibitive împotriva acelorora dintre ele care ar putea fi suspectate de comiterea unor infracțiuni sau acte de terorism și ar putea fi definită după cum urmează:

„asocierea sistematică a unor seturi de caracteristici fizice, comportamentale sau psihologice cu anumite infracțiuni și utilizarea acestora ca temei de luare a deciziilor în materie de aplicare a legii¹”

sau, menționând clar relația dintre extragerea datelor și elaborarea profilelor:

„o tehnică prin care se deduce, din experiența acumulată în trecut, un set de caracteristici proprii unei anumite categorii de persoane, după care se procedează la căutări în diferite bănci de date, pentru a se identifica persoane care corespund îndeaproape cu respectivul set de caracteristici²”

D. întrucât elaborarea de profile etnice, care se bazează în mod specific, pe rasă sau apartenență etnică, reprezentând un subiect de mare preocupare în ceea ce privește conflictul cu normele referitoare la nediscriminare, poate fi definită după cum urmează:

„practica utilizării „rasei” sau a originii etnice, religiei sau naționalității, fie ca factor unic, fie ca unul dintre factorii care stau în mod sistematic la baza deciziilor de aplicare a legii, indiferent dacă persoanele în cauză sunt identificate prin mijloace automate sau nu³”

¹ Avizul Agenției Uniunii Europene pentru Drepturi Fundamentale din 28 octombrie 2008 privind propunerea de decizie-cadru a Consiliului referitoare la utilizarea privind utilizarea datelor din registrul cu numele pasagerilor (PNR) în scopul aplicării legii, punctul 35.

² Raportul Camerei Lorzilor: Clarke R., Elaborarea profilelor delictuale: o provocare ascunsă pentru regulamentul privind supravegherea datelor, 1993, alineatul 33, nota de subsol 41.

³ De Schutter, Oliver și Ringelheim, Julie (2008) „Elaborarea profilelor delictuale pe criterii etnice: o provocare din ce în ce mai mare pentru legislația europeană a drepturilor omului”, *Modern Law Review*, 71(3):358-384.

sau

„utilizarea de către poliție, fără o justificare obiectivă și rezonabilă, pe criterii legate de rasă, culoarea pielii, limbă, religie, cetățenie sau origine națională sau etnică în cadrul activităților de control, supraveghere și investigare¹”,

- E. întrucât, deși stabilirea profilelor, atât prin extragerea datelor, cât și prin practicile poliției și ale altor agenții, este din ce în ce mai mult folosită ca instrument pentru aplicarea legii și controlul frontierelor, se acordă o atenție insuficientă evaluării eficienței sale, precum și elaborării și aplicării unor garanții juridice pentru respectarea dreptului la viață privată și înlăturarea discriminării;
- F. întrucât profilele pot fi:
- (i) *descriptive*, atunci când se bazează pe mărturii sau alte informații asupra autorilor de infracțiuni sau caracteristici ale infracțiunilor comise, servind astfel la identificarea unor suspecți anume sau a activităților infracționale care urmează același tipar; sau
 - (ii) *predictive*, atunci când corelează variabile empirice din evenimentele din trecut cu datele și informațiile actuale, pentru a trage concluzii cu privire la identificarea persoanelor care pot fi implicate în viitor în infracțiuni sau care au comis infracțiuni încă nedescoperite²;
- G. întrucât extragerea datelor și elaborarea de profile face dificilă diferențierea dintre supravegherea individualizată, care poate fi autorizată, și supravegherea în masă care este problematică, în cadrul acesteia din urmă fiind colectate date mai mult pentru că sunt utile, decât în scopuri precise, ceea ce ar putea produce încălcări ale dreptului la viața privată,
- H. întrucât restricțiile de călătorie nejustificate și practicile de control care violează viața privată ar putea avea un impact negativ asupra schimburilor economice, științifice, culturale și sociale cu țările terțe; subliniază, în consecință, importanța minimizării riscului ca anumite grupuri, comunități sau naționalități să facă obiectul unor practici sau măsuri discriminatorii, care nu pot fi justificate în mod obiectiv,
- I. întrucât există pericolul ca oameni nevinovați să fie supuși unor controale arbitrare,

¹ Comisia Europeană pentru combaterea rasismului și intoleranței (CERI), recomandarea de politică generală nr. 11, menționată anterior, punctul 1.

² Raportul Raportorului Special al ONU privind promovarea și protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale odată cu lupta împotriva terorismului, punctul 33.

interogatorii, restricții de călătorie, supraveghere sau alerte de securitate, din cauza unor informații din profilul acestora adăugate de un agent al statului, iar dacă aceste informații nu sunt șterse imediat, ar putea conduce, prin intermediul schimbului de date și a recunoașterii reciproce a hotărârilor, la refuzul acordării de vize, de permisiuni de călătorie sau de primire la graniță, plasarea pe liste de persoane supravegheate, includerea în baze de date, interdicții de angajare sau de operațiuni bancare, arestări sau privări de libertate sau de alte drepturi, pentru toate acestea mijloacele de reparare putând fi inexistente,

Obligații juridice

- J. întrucât aplicarea legii trebuie întotdeauna realizată respectând drepturile fundamentale, inclusiv cel la viața privată și de familie, la protecția datelor cu caracter personale și la nediscriminare; o strânsă cooperare internațională este indispensabilă în lupta împotriva terorismului și a infracțiunilor majore, dar această cooperare trebuie să respecte dreptul internațional și normele și valorile europene în privința tratamentului egal și a unei protecții juridice adecvate, astfel încât, nu în ultimul rând, UE să nu-și submineze credibilitatea ca promotoare a drepturilor omului atât în interiorul granițelor cât și la nivel internațional,
- K. întrucât UE ar trebui să evite metodele de investigare care ar putea dăuna în mod inutil relațiilor diplomatice, ar putea împiedica o astfel de cooperare internațională sau ar putea aduce prejudicii imaginii sale în lume și credibilității sale ca promotor al dreptului internațional; întrucât standardele europene în privința tratamentului egal, nediscriminării și protecției juridice ar trebui să continue să constituie un exemplu,
- L. întrucât atât profilele descriptive, cât și cele predictive pot constitui instrumente legitime de investigare atunci când au la bază informații concrete, fiabile și actuale, în comparație cu generalizările neverificate, bazate pe stereotipuri, și când măsurile luate în temeiul lor satisfac criteriile juridice ale necesității și proporționalității; întrucât, cu toate acestea, în absența unor restricții și măsuri de protecție juridice adecvate în ceea ce privește utilizarea datelor privind apartenența etnică, rasială și religioasă, naționalitatea și afilierea politică, există un risc considerabil ca stabilirea de profiluri ale persoanelor să ducă la practici discriminatorii,
- M. întrucât recomandarea formulată în acest scop de Codul deontologic european al poliției prevede că „*investigațiile poliției trebuie, ca o condiție minimă, să se bazeze pe o suspiciune rezonabilă cu privire la o infracțiune sau un delict reale sau posibile*”, și întrucât este clar că, atunci când stabilirea de profile se bazează pe stereotipuri sau prejudecăți, apare posibilitatea încălcării drepturilor omului¹, care constituie o amenințare la adresa indivizilor și a societății,
- N. întrucât „stabilirea unor profile predictive” pe baza unor profile generice elaborate prin încrucișarea bazelor de date, care reflectă generalități neverificate sau modele de comportament considerate ca stând probabil la baza comiterii unor infracțiuni sau acte teroriste viitoare sau încă nedescoperite, reprezintă un subiect de preocupare în ceea ce privește protecția vieții private și poate constitui o intruziune în raport cu dreptul la

¹ Idem punctul 33. A se vedea și raportul privind stabilirea de profile etnice a Rețelei europene a experților independenți în drepturile fundamentale, amintit mai sus, p. 9-13.

respectarea vieții private stipulat la articolul 8 din CEDO și articolul 7 din Cartă¹,

- O. întrucât jurisprudența CEDO evidențiază în mod clar faptul că derogările de la articolul 8 alineatul (2) din CEDO sunt permise doar dacă sunt conform legii și dacă sunt necesare într-o societate democratică², lucru confirmat de hotărârea recentă în cauza *S. și Marper c. Regatul Unit*, menționată mai sus, în care se precizează că „*Puterile necondiționate și nediferențiate de a conserva amprente, mostre celulare și configurații ADN ale persoanelor suspectate, dar care nu au fost condamnate pentru săvârșirea unei infracțiuni*” constituie o încălcare a articolului 8 din CEDO,
- P. întrucât constatarea CEDO în cauza *S. și Marper c. Regatul Unit*, menționată mai sus, privind existența unui „risc de stigmatizare” generat de faptul că o persoană care nu a fost condamnată pentru nici o infracțiune este tratată ca un infractor condamnat în baza de date ADN a Regatului Unit, trebuie să ridice semne de întrebare asupra legalității operațiunilor de stabilire a profililor bazate pe procesarea datelor personale ale persoanelor achitate de către instanțele judecătorești³,
- Q. întrucât programul *Rasterfahndung*, în cadrul căruia poliția germană a colectat date personale din bazele de date publice și private cu privire la bărbații între 18 și 40 de ani care erau sau fuseseră studenți presupuși de credință musulmană, în încercarea (eșuată) de a identifica potențiali teroriști, a fost considerat neconstituțional de către Curtea Constituțională a Germaniei în decizia menționată mai sus, care a statuat că extragerea de date constituie o intruziune ilegală în datele cu caracter personal și viața privată, care nu se poate justifica ca reacție la o situație de amenințare generalizată de tipul celei legate de terorism, care continuă să existe de la atacurile teroriste din 11 septembrie 2001, ci doar în urma demonstrării existenței unui „pericol concret”, precum pregătirea sau comiterea unor atacuri teroriste,

Eficacitate

- R. întrucât au apărut dubii cu privire la utilitatea extragerii de date și a stabilirii de profile în urma a diferite studii americane, printre care:
 - (i) un studiu al Institutului Cato, în care se afirmă:

„deși extragerea de date are numeroase utilități pozitive, ea nu este potrivită în cazul identificării teroriștilor. Nu ar fi de dorit ca extragerea de date în scopul identificării teroriștilor să capete credibilitate în contextul securității naționale, a aplicării legii și al cercurilor tehnologice, întrucât această utilizare a extragerii de date risipește banii contribuabililor, încalcă fără justificare dreptul la viață privată și libertățile civile și absoarbe timpul prețios și energia bărbaților și femeilor din comunitatea securității

¹ Avizul Agenției Europene pentru Drepturi Fundamentale din 28 octombrie 2008 privind propunerea de decizie-cadru a Consiliului referitoare la utilizarea datelor din registrul cu numele pasagerilor (PNR) în scopul aplicării legii, punctul 4.

² Pentru o scurtă prezentare a jurisprudenței relevante a se vedea E. Brouwer, *Towards a European PNR System?*, Studiu realizat pentru Departamentul de politici C, Drepturile cetățeanului și afaceri constituționale, Documentul PE 410.649, ianuarie 2009, paragraful 5, p.16-17.

³ Hotărârea CEDO în cauza *S. și Marper c. Regatul Unit*, menționată mai sus, punctul 125.

naționale¹”;

- (ii) un studiu al Consiliului Național de Cercetare al SUA asupra extragerii de date și tehnologiilor de supraveghere a comportamentelor, realizat pentru Departamentul de Securitate Internă conchide că:

„identificarea automatizată a teroriștilor prin extragerea de date... nu este nici fezabilă ca obiectiv, nici de dorit ca scop al eforturilor de dezvoltare tehnologică²”,

- S. întrucât eficiența extragerii de date este diminuată din cauza problemei „acului în carul cu fân” cu care se confruntă analiștii, care trebuie să filtreze o cantitate uriașă de date; cantitatea de „urme digitale” ale cetățenilor care respectă legea este mai mare decât cea a criminalilor și teroriștilor care fac eforturi considerabile pentru a-și ascunde identitățile, și există o rată ridicată de false descoperiri, care nu numai că fac din oameni absolut inocenți obiectul suspiciunilor, ceea ce are drept rezultat o eventuală intruziune în viața lor privată, ci și ratează adevărații suspecți, care rămân neidentificați,
- T. întrucât există și problema inversă, a neidentificării infractorilor care nu se potrivesc profilelor, cum a fost cazul liderului atacurilor cu bombă din Londra, din 7 iulie 2005, care „a ajuns în atenția serviciilor secrete deoarece era asociat cu alți indivizi suspecți de implicare într-un complot terorist de atac cu bombe, dar care nu a fost pus sub urmărire întrucât nu se potrivea îndeajuns cu profilul de dinainte de iulie 2005 al suspectului terorist”³,
- U. întrucât o stabilire de profile care deteriorează relațiile comunitare bune și îndepărtează anumite comunități de la a coopera cu agențiile de aplicare a legii ar fi contraproductivă, constituind un obstacol în colectarea datelor confidențiale și a acțiunii eficiente împotriva crimelor și terorismului⁴,
- V. întrucât colectarea eficientă de informații în legătură cu suspecți concreți și urmărirea unor piste specifice reprezintă abordarea cea mai bună pentru a preveni și combate terorismul și, în completarea acestora, verificările și controalele aleatorii, la care să fie supuse toate persoanele în mod egal și de la care teroriștii nu se pot eschiva, pot fi mai eficiente în cadrul eforturilor preventive de combatere a terorismului decât stabilirea de profile⁵,

Stabilirea de profile etnice

- W. întrucât utilizarea apartenenței la o etnie, națiune sau religie ca factor în investigațiile realizate pentru aplicarea legii nu este interzisă atât timp cât respectă standarde de nediscriminare, inclusiv articolul 14 din CEDO, dar trebuie să treacă testul eficienței, necesității și proporționalității, dacă se dorește a fi o diferențiere legitimă de tratament, care nu este discriminatorie,

¹ Cato Institute Policy Analysis No 584, 11 decembrie 2006, ‘Effective Terrorism and the limited role of predictive data-mining’ de Jeff Jonas și Jim Harper.

² „Protecting Individual Privacy in the Struggle Against Terrorists”: Un rezumat este disponibil în consultare liberă la <http://www.nap.edu/catalog/12452.html>, pagina 4.

³ „Detectives draw up new brief in hunt for radicals” The Times, 28 decembrie 2005.

⁴ Raportul Raportorului Special al ONU privind promovarea și protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale odată cu lupta împotriva terorismului, punctul 62.

⁵ Ibidem, punctul 61.

- X. întrucât stabilirea de profile bazate pe presupuziții stereotipe poate exacerba sentimentul de ostilitate și xenofobia în rândul publicului larg față de persoane de o anumită etnie, cetățenie sau cu anumite convingeri religioase¹,
- Y. întrucât jurisprudența CEDO a stabilit că, dacă rasa constituie o bază *exclusivă* pentru acțiunea de aplicare a legii, aceasta constituie o discriminare ilegală², întrucât în practică nu este întotdeauna clar dacă rasa sau etnia au constituit criterii exclusive sau decisive pentru o astfel de acțiune și adesea ponderea acestor factori apare cu claritate doar în urma analizei modelelor de practici de aplicare a legii,
- Z. întrucât, deși nu există nici o normă internațională sau europeană care să interzică explicit „stabilirea de profile etnice”, jurisprudența CEDO sugerează acest lucru și atât ICERD, cât și ECRI afirmă clar că această practică încalcă interdicția de a discrimina³,
- AA. întrucât în programul de acțiune adoptat la Conferința mondială din 2000 împotriva rasismului, statelor li se recomandă „să elaboreze, să implementeze și să aplice măsuri eficiente de eliminare a stabilirii de profile rasiale”⁴; întrucât ECRI, în Recomandarea nr. 8 privind combaterea rasismului în cadrul luptei împotriva terorismului, a solicitat guvernelor să se asigure că nu rezultă nici o discriminare din legislație, reglementări sau aplicarea acestora în contextul aplicării legii, iar Rețeaua UE de experți independenți în domeniul drepturilor fundamentale consideră că profilarea teroriștilor pe baza criteriilor de cetățenie, vârstă sau loc de naștere „prezintă riscuri majore de discriminare”⁵,
- AB. întrucât este necesară o evaluare completă a practicilor de anchetă și a sistemelor de procesare a datelor care folosesc sau oferă o bază pentru tehnicile de stabilire de profiluri la nivelul UE și în statele membre, pentru a asigura respectarea deplină a obligațiilor juridice naționale, europene și internaționale și a evita efectele nejustificat discriminatorii și invazive în sfera privată,
- AC. întrucât, la astfel de operațiuni, ar trebui aplicate următoarele orientări și întrucât o combinare a acestor măsuri de protecție este necesară pentru a obține o protecție globală eficientă;
1. adresează Consiliului recomandările următoare:
- (a) orice procesare a datelor personale în scopul aplicării legii și în scopuri anti-teroriste ar trebui să se bazeze pe norme juridice publicate, clare, specifice, cu caracter obligatoriu, care impun limite asupra utilizării și care fac obiectul unei supravegheri detaliate și eficiente din partea unor autorități independente de protecție a datelor și impun penalizări severe în cazul încălcărilor; colectarea în masă a datelor în scop preventiv este disproporționată în raport cu cerințele de bază

¹ Ibidem, punctul 40.

² Conform hotărârii CEDO în cauza *Timishev c. Russia*, menționată mai sus.

³ Avizul Agenției Europene pentru Drepturi Fundamentale din 28 octombrie 2008 privind decizia-cadru a Consiliului referitoare la utilizarea privind utilizarea datelor din registrul cu numele pasagerilor (PNR) în scopul aplicării legii, punctul 39.

⁴ Raportul Conferinței Mondiale împotriva Rasismului, Discriminării rasiale, Xenofobiei și Intoleranța legată de acestea (A/CONF.189/12), Program de acțiune, punctul 72.

⁵ Rețeaua UE de experți independenți în domeniul drepturilor fundamentale „The balance between freedom and security in the response by the European Union and its member States to the Terrorist Threats” (2003), p. 21

ale unei combateri eficiente a terorismului;

- (b) ar trebui stabilit un cadru juridic care să ofere o definiție clară a elaborării de profile, atât prin intermediul extragerii automate de date din bazele computerizate, cât și în alt mod, astfel încât să fie instituite norme clare privind folosirea legitimă și stabilite limite; trebuie, de asemenea, introduse garanțiile necesare protecției de date pentru persoane și mecanisme, în vederea stabilirii răspunderii;
- (c) colectarea și stocarea datelor cu caracter personal și utilizarea tehnicilor de stabilire a profilurilor în privința persoanelor care nu sunt suspectate de o infracțiune sau o amenințare bine definită trebuie să corespundă strict criteriilor de „necesitate” și „proportionalitate”;
- (d) ar trebui să existe o distincție clară între datele factice și secrete și datele privind diferitele categorii de persoane;
- (e) accesul la dosarele de poliție și la cele secrete ar trebui permis doar de la caz la caz, pentru scopuri bine definite și ar trebui să fie supus controlului judiciar în statele membre;
- (f) activitățile de elaborare de profile nu ar trebui să aducă atingere investigațiilor punctuale ale poliției, iar legislația strictă privind stabilirea de profile nu ar trebui să împiedice accesul legitim la bazele de date ca etapă în cadrul unor astfel de investigații punctuale;
- (g) ar trebui să existe termene limită pentru stocarea informațiilor personale;
- (h) statisticile etnice reprezintă un instrument esențial care permite detectarea practicilor de aplicare a legii care se concentrează într-un mod disproporționat, necuvenit și nejustificat asupra minorităților etnice; crearea de standarde ridicate de protecție a datelor personale (date referitoare la persoane identificabile) nu exclude, prin urmare, generarea de date statistice anonime, care să conțină variabile pentru etnicitate, rasă, religie și origine națională, procedeu care este necesar în identificarea oricărei discriminări indirecte în cadrul practicilor de aplicare a legii; ar trebui să se solicite Grupului de lucru „Articolul 29” să prezinte orientări cu privire la această chestiune;
- (i) ar trebui interzisă colectarea datelor cu caracter personal doar pe baza faptului că persoanele respective aparțin unei anumite origini etnice sau rase, au anumite convingeri religioase, orientări sexuale, comportamente, opinii sau sunt membri ai unor mișcări sau organizații care nu sunt în afara legii; trebuie stabilite garanții referitoare la protecție și la procedurile de recurs împotriva folosirii discriminatorii a instrumentelor de aplicare a legii;
- (j) ar trebui permis numai în mod excepțional și cu garanții riguroase ca deciziile organismelor publice și private asupra indivizilor să se ia doar informatic, fără o evaluare umană;
- (k) ar trebui să existe garanții solide, instituite prin lege, care să asigure un control judiciar și parlamentar eficient și adecvat asupra activităților poliției și serviciilor secrete, inclusiv a celor de antiterorism;

- (l) având în vedere consecințele posibile pentru persoanele în cauză, căile de atac ar trebui să fie eficiente și accesibile, oferindu-se persoanei în cauză informații clare asupra procedurilor aplicabile, precum și dreptul de acces și rectificare;
 - (m) ar trebui stabilit un set de criterii pentru evaluarea eficacității, legitimității și conformității cu valorile Uniunii Europene a tuturor activităților de elaborare de profile; legislația națională și comunitară în vigoare și cea propusă referitoare la realizarea profilurilor persoanelor ar trebui revizuită, pentru a stabili cu certitudine dacă această practică este conformă cu normele juridice prevăzute în legislația europeană și în tratatele internaționale; ar trebui luată în considerare posibilitatea reformării legislației UE, dacă este necesar, pentru a crea norme cu caracter obligatoriu care să evite orice încălcare a drepturilor fundamentale, luând în considerare viitoarea recomandare a Consiliului Europei referitoare la crearea de profile;
 - (n) ar trebui analizată măsura în care Directiva 2000/43/CE interzice sau reglementează măsurile și practicile de elaborare de profile și ar trebui examinată modificarea acesteia, în sensul eliminării excluderii porturilor și aeroporturilor din domeniul de aplicare al directivei;
 - (o) pe baza cadrului relevant și a practicilor actuale, Consiliul ar trebui să comande elaborarea unui studiu efectuat sub responsabilitatea Comisiei, cu avizul Agenției pentru Drepturile Fundamentale și al Autorității Europene pentru Protecția Datelor, după caz, și în consultare cu agențiile pentru aplicarea legii și cu serviciile secrete, privind aplicarea actuală și potențială a tehnicilor de elaborare de profile, eficacitatea acestora în identificarea suspectilor, precum și compatibilitatea acestora cu libertățile civile, drepturile omului și respectarea vieții private; statele membre ar trebui solicitate să ofere cifrele privind opririle și perchezițiunile, precum și alte intervenții rezultate în urma tehnicilor de elaborare de profile;
2. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta recomandare Consiliului și, spre informare, Comisiei și guvernelor și parlamentelor statelor membre.